

Nota Activabeleid 2020

Inhoudsopgave

1 Samenvatting.....	3
2 Inleiding	5
2.1 Aanleiding	5
2.2 Doelstelling.....	5
2.3 Wettelijk kader.....	5
2.4 Begrippen.....	5
3 Activeren.....	6
3.1 Soorten activa	6
3.2 Criteria voor het activeren van activa	8
3.3 Onderhoud	9
4 Waarderen.....	10
4.1 Waarderingsgrondslagen	10
4.2 BTW.....	10
4.3 Duurzame waardeverminderingen van vaste activa.....	10
4.4 Desinvesteringen vaste activa.....	11
4.5 Componentenbenadering	11
5 Afschrijven	12
5.1 Inleiding.....	12
5.2 Methoden van afschrijven	12
5.3 Afschrijvingstermijnen	12
5.4 Ingangsmoment van afschrijven.....	13
5.5 Rentetoerekening	13
6 Bestuurlijke verantwoording en procedures	14
6.1 Inpassing in de planning- en controlcyclus	14
6.2 Procedures.....	14
Bijlage 1 Termijnen van afschrijvingen	16
Bijlage 2 Begrippen.....	18

1 Samenvatting

Voor u ligt de nota Activabeleid 2020. Deze nota is een nadere uitwerking van het financiële beleid rondom de waardering en afschrijving van vaste activa, zoals opgenomen in de Financiële verordening gemeente Montfoort 2020.

De doelstelling van deze nota is het formuleren van beleid en vastlegging van uniforme regels ten aanzien van investeringen. Door vernieuwingen van het Besluit Begroting en Verantwoording (hierna te noemen BBV) is het wenselijk om het beleid omtrent investeringen met enige regelmaat te herzien. Aan deze nota ligt de notitie Materiële Vaste Activa van de commissie BBV d.d. januari 2020 ten grondslag.

De drie belangrijkste wijzigingen van de wetgeving, na de vaststelling van de vorige nota, inzake het investeringsbeleid zijn:

1. De systematiek van activering en afschrijving wordt per 1 januari 2017 voor alle investeringen gelijkgetrokken. De vrije keuze (van een gemeente) om investeringen met een maatschappelijk nut in de openbare ruimte wel of niet te activeren is komen te vervallen. Alle investeringen, dus zowel investeringen met een economisch nut als investeringen met een maatschappelijk nut, worden geactiveerd en over de te verwachten economische gebruiksduur afgeschreven. Hiermee wordt beoogd de vergelijkbaarheid van de kosten bij gemeenten te verbeteren. Voor de bestaande activa (gerealiseerde investeringen tot en met 2016) blijft het oude activabeleid van kracht.
2. In het kader van diezelfde uniformiteit, transparantie en vergelijkbaarheid is ook het zogenaamde 'netto activeren' verplicht gesteld. Dit houdt in dat eventuele bijdragen van derden in aftrek moeten worden gebracht op de investering. Het verrekenen van bijdragen uit de eigen reserves is niet toegestaan. Wel blijft de mogelijkheid bestaan om een bestemmingsreserve in te stellen waaruit de afschrijvingslasten (en eventuele rente) van een investering worden afgedekt.
3. De regels voor het aanleggen van een onderhoudsvoorziening voor achterstallig onderhoud zijn per 1 januari 2020 verder aangescherpt: De toevoeging dient minimaal gebaseerd te zijn op de onderhoudslasten die in het beheerplan zijn opgenomen voor het begrotingsjaar (t) plus de drie jaren van de meerjarenraming (t+1, t+2, t+3). Het is vanaf 1 januari 2020 niet langer meer toegestaan om bij onvoldoende financiële middelen een termijn van vier jaar te hanteren voor het opbouwen van de voorziening. Dit geldt tevens voor het aanvullen van een, door hogere uitgaven, negatief ontwikkelde onderhoudsvoorziening; deze mag niet negatief zijn (een onverwacht bij de jaarrekening gesignaleerde negatieve stand moet meteen via een eenmalige last worden gedekt).

Uitgangspunten bij het activabeleid

De nota activabeleid 2020 geeft inzicht in de uitgangspunten om investeringen te activeren (op de balans op te nemen) en inzicht in de termijnen waarop deze investeringen moeten worden afgeschreven. Een groot deel van het gemeentelijk investeringsbeleid is vastgelegd in externe wet- en regelgeving. Echter op bepaalde punten is sprake van beleidsvrijheid voor een gemeente. Deze komen in het vervolg van deze nota aan de orde en zijn hier samengevat.

Nr.	Korte beschrijving van de gemeente Montfoort - gebonden uitgangspunt
1	De kosten verbonden aan het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.
2	Kosten van onderzoek en ontwikkeling worden direct ten laste van de exploitatie gebracht of – indien activeerbaar – in maximaal 5 jaar afgeschreven.
3	Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd en de afschrijvingsduur is gelijk aan die van soortgelijke activa waar de gemeente zelf in heeft geïnvesteerd.
4	Een activum met een aanschafwaarde van minder dan € 25.000 wordt niet geactiveerd.

5	Op basis van een jaarprogramma of onderhoudsplan wordt het jaarbedrag van diverse kleine vervangingen (niet zijnde onderhoud) of nieuw aanleg als één investering beschouwd als het totaalbedrag groter is dan € 25.000.
6	Activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Rente wordt niet geactiveerd.
7	Niet-compensabele of niet-verrekenbare BTW wordt opgeteld bij de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
8	Bij het bepalen van de afschrijvingen wordt de componentenbenadering gehanteerd
9	Immateriële en materiële activa worden in beginsel lineair afgeschreven.
10	De afschrijvingstermijnen, zoals opgenomen in bijlage 1, worden als basis gehanteerd voor de afschrijving van vaste activa.
11	De afschrijving start in het jaar ná aanschaf of voltooiing van het activum.
12	Aan het geactiveerde activum wordt rente toegerekend over de boekwaarde welke het activum heeft op 1 januari van het lopende boekjaar.
13	De bevoegdheid tot het toekennen, wijzigen en afsluiten van een investeringskrediet berust bij de raad. Kredieten worden vooraf voorzien van een realistische looptijd. Indien geen looptijd wordt aangegeven hanteert de gemeente een standaard looptijd van drie begrotingsjaren. Aan het eind van de looptijd wordt het krediet, bij het opstellen van de jaarrekening, afgesloten.

2 Inleiding

2.1 Aanleiding

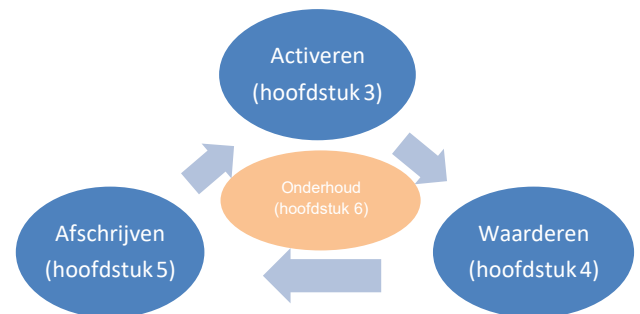
De gemeente Montfoort heeft momenteel geen activabeleid vastgesteld. In de Financiële Verordening Montfoort 2019 zijn een beperkt aantal regels en kaders ten behoeve van het gemeentelijk activabeleid opgenomen. Deze geven echter geen volledig beeld van alle wettelijke regels en kaders waaraan het activabeleid volgens de Commissie BBV moet voldoen. Met deze nota wordt invulling gegeven aan een volledig overzicht van regels en kaders voor activabeleid in de gemeente Montfoort.

2.2 Doelstelling

De doelstelling van deze nota is het (her)formuleren van beleid en het vastleggen daarvan in uniformeregels voor:

- Activeren van activa;
- Waarderen van activa;
- Afschrijven van activa;
- Regels rondom onderhoud
- Bestuurlijke verantwoording en procedures.

Levenscyclus van een materieel actief

Deze nota vervangt de uitwerking van regels en kaders in de Financiële verordening gemeente Montfoort. In de Financiële verordening wordt voor de uitwerking verwezen naar deze nota.

2.3 Wettelijk kader

Deze nota is primair bedoeld als instrument voor de kader stellende rol van de raad. Deze nota vormt daardoor het formele kader waarbinnen het college en de ambtelijke organisatie met investeringen en afschrijvingen dienen om te gaan. Het wettelijk kader bestaat uit de Gemeentewet (artikel 212) en het BBV. Een substantieel deel van het investeringsbeleid is vastgelegd in deze wet- en regelgeving. Echter op bepaalde punten is sprake van beleidsvrijheid voor gemeenten. Indien hiervan sprake is dan zijn in deze nota aanvullende spelregels/afspraken opgenomen.

Kort samengevat draagt deze nota bij tot:

- Een eenduidige verwerking van investeringen en afschrijvingen;
- Het maken van afspraken over de te volgen procedure om investeringen uit te voeren;
- Het verkrijgen van inzicht in het verloop van investeringen;
- Het voorkomen van grote schommelingen in afschrijvings- en rentekosten.

2.4 Extra informatie

Eenduidige definities zijn belangrijk bij het toepassen van kaders. In bijlage 2 is daarom een begrippenlijst opgenomen. Daarnaast is het belangrijk voor raadsleden om te weten welke rol zij hebben aangaande het activabeleid. In Bijlage 3 wordt het belang van het activabeleid voor raadsleden kort uitgewerkt.

3 Activeren

3.1 Soorten activa

De artikelen 33 tot en met 36, alsmede 59 tot en met 65 van het BBV gaan in op de vaste activa. Als gevolg van het doen van investeringen ontstaan bezittingen, ofwel de vaste activa. Vaste activa worden naar hun aard in het BBV onderscheiden naar drie soorten:

- Immateriële vaste activa
- Materiële vaste activa
- Financiële vaste activa

3.1.1. Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa zijn die vaste activa waar geen fysieke bezittingen tegenover staan. Immateriële vaste activa komen slechts in uitzonderlijke gevallen voor. Op basis van artikel 34 van het BBV bestaande immateriële vaste activa uit:

- Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio;
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief;
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden.

Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen

Aan het aangaan van geldleningen kunnen kosten verbonden zijn. De wetgeving biedt de mogelijkheid om deze kosten, gedurende looptijd van de lening, af te schrijven. Het BBV beveelt echter aan – vooral indien deze kosten gering zijn – deze niet af te schrijven, maar direct als last in de exploitatie te nemen.

Afspraak 1

De kosten verbonden aan het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief

De kosten van onderzoek mogen volgens artikel 60 van het BBV alleen worden geactiveerd, indien:

- De plannen betreffende het actief, waarvoor de kosten worden gemaakt, al redelijk omljnd zijn,
- De plannen uitvoerbaar zijn en de kosten zijn in te schatten.
- Het daadwerkelijk om kosten voor voorbereiding van een investering gaat.

Kosten mogen alleen op basis van al deze voorwaarden worden geactiveerd en moeten vervolgens in maximaal 5 jaar worden afgeschreven.

In de samenvattende toelichting op artikel 60 van het BBV wordt aangegeven dat kosten voor onderzoek en ontwikkeling alleen geactiveerd mogen worden voor zover het onderzoek of de ontwikkeling bijdraagt aan de totstandkoming van een vast actief. Het opstellen van bijvoorbeeld een nieuw Gemeentelijk Rioleringsplan leidt niet tot de totstandkoming van een vast actief. Het is 'slechts' een document waarin o.a. de noodzakelijke vervangingsinvesteringen worden gepland en doorgerekend. De hiermee gemoeide kosten mogen daarom niet worden geactiveerd.

Afspraak 2

Kosten van onderzoek en ontwikkeling worden direct ten laste van de exploitatie gebracht of – indien activeerbaar – in maximaal 5 jaar afgeschreven.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Bijdragen in activa in eigendom van derden kunnen volgens artikel 61 van het BBV worden geactiveerd, indien wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- Er is sprake van investering door een derde;
- De investering bijdraagt aan de publieke taak;
- De derde zich heeft verplicht tot het daadwerkelijk investeren, op een wijze zoals is overeengekomen;
- De bijdrage kan worden teruggevorderd indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

De afschrijvingstermijn voor een dergelijke bijdrage kan gelijkgesteld worden aan de termijn waarop de gemeente een dergelijke investering zelf zou afschrijven.

Afspraak 3

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd en de afschrijvingsduur is gelijk aan die van soortgelijke activa waar de gemeente zelf in heeft geïnvesteerd.

3.1.2. Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn investeringen met een (meerjarig) economisch nut of investeringen met een maatschappelijk nut in de openbare ruimte. Alle materiële vaste activa moeten worden geactiveerd. Een uitzondering op deze regel vormen de kunstvoorwerpen met cultuurhistorische waarde (bijvoorbeeld een schilderij van een beroemd kunstenaar): Deze investeringen worden niet geactiveerd. Volgens artikel 35 van het BBV worden de materiële vaste activa onderscheiden in drie groepen, die ook afzonderlijk op de balans moeten worden opgenomen:

- Investerings met een economisch nut;
- Investerings met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Op basis van het BBV moeten alle bovengenoemde investeringen worden geactiveerd en mogen deze niet direct ten laste van de exploitatie worden gebracht.

Voorts is in het BBV in het kader van uniformiteit, transparantie en vergelijkbaarheid het zogenaamde netto activeren verplicht gesteld. Dit houdt in, dat bijdragen van derden in aftrek moeten worden gebracht op de investering. Het verrekenen van bijdragen uit reserves is niet toegestaan. Wel is het mogelijk om vanuit de reserves een specifieke bestemmingsreserve te vormen die wordt ingezet om de afschrijvingslasten (en de eventueel toe te rekenen rente) te dekken.

Conform de financiële verordening gemeente Montfoort 2019 wordt, op basis van een jaarprogramma of onderhoudsplan, het jaarbedrag van diverse kleine investeringen in nieuwe aanleg als één investering beschouwd als het totaalbedrag groter is dan € 25.000.

Investerings met een economisch nut (waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing ...).

Dit zijn investeringen die bijdragen aan de mogelijkheid middelen te verwerven en/of verhandelbaar zijn. Voorbeelden hiervan zijn investeringen in gebouwen, vervoermiddelen, installaties of automatisering (hard- en software en implementatie), maar ook investeringen op het terrein van afvalinzameling en –verwerking en riolering behoren tot deze groep. Deze laatste zijn investeringen die vallen in de categorie “Investerings met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven”.

(NB: software in de vorm van cloud-toepassingen worden gezien als dienstverlening door derden, deze kosten + evt implementatiekosten mogen niet geactiveerd worden).

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Dit betreffen investeringen in de openbare ruimte, zoals wegen, bruggen en openbaar groen. Deze investeringen genereren geen middelen en er is geen markt voor. Het BBV bepaalt – in artikel 59 lid 1 – dat er geen keuze meer is om deze investeringen wel of niet te activeren. Activeren en vervolgens daarop afschrijven is nu een plicht. Een uitzondering hierop zijn kunstwerken met cultuurhistorische waarde (bijvoorbeeld een schilderij).

3.1.3. Financiële vaste activa

Financiële vaste activa worden onderscheiden naar de volgende groepen:

- Kapitaalverstrekingen
- Leningen (uitzettingen)

Deze activa vertegenwoordigen een financiële waarde of een bezit (aandelenkapitaal). Financiële vaste activa moeten altijd worden geactiveerd, maar worden – gezien hun aard (waardevastheid) – niet afgeschreven. Wel kan de waarde wijzigen doordat bijvoorbeeld op de leningen wordt afgelost.

3.2 Criteria voor het activeren van activa

Mochten er eigen middelen zijn dan kunnen deze middelen in een, door de raad in te stellen, 'bestemmingsreserve kapitaallasten' worden gestort voor de dekking van de kapitaallasten die uit de activering en de wijze van afschrijven voortvloeien.

Een bestemmingsreserve kapitaallasten moet van voldoende omvang zijn om de kapitaallasten gedurende de gehele vastgestelde afschrijvingsperiode aan de reserve te kunnen onttrekken. Om de volledige kapitaallasten aan de 'bestemmingsreserve kapitaallasten' te kunnen onttrekken, moet het saldo van de 'bestemmingsreserve kapitaallasten' gelijk zijn aan de boekwaarde van de desbetreffende activa. Wanneer het saldo van de 'bestemmingsreserve kapitaallasten' minder is dan de boekwaarde van de desbetreffende activa, dan kunnen de afschrijvingslasten slechts naar rato aan de 'bestemmingsreserve kapitaallasten' worden onttrokken. De kapitaallastenreserves zijn gekoppeld aan de betreffende investeringen. Dit houdt in dat wanneer de investering vertraging oploopt de onttrekking evenredig lager zal zijn en vice versa.

Het is niet praktisch om alle investeringen, die in aanmerking komen om geactiveerd te worden, ook daadwerkelijk te activeren. De commissie BBV doet de aanbeveling vanuit efficiency-oogpunt een minimale omvang voor het activeren van vaste activa te hanteren. Hiermee worden extra administratieve handelingen voorkomen. Investerings welke niet worden geactiveerd, worden in één keer als last genomen in de exploitatie, op het moment van de levering van het actief.

Conform de huidige financiële verordening wordt een activum, met een aanschafwaarde lager dan € 25.000, ineens ten laste van de exploitatie gebracht. Echter, op basis van een jaarprogramma of onderhoudsplan, kan het totale jaarbedrag van diverse kleine vervangingen (niet zijnde onderhoud) als één investering beschouwd worden, wanneer de totale kosten bij elkaar opgeteld hoger zijn dan € 25.000. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het inkopen van meerdere audiovisuele apparatuur (tv-schermen met pc's in raadszaal en vergaderzalen) of het vervangen van een groter aantal werkplekken (bureaus met computers).

Afspraak 4

Een activum met een aanschafwaarde lager dan € 25.000 wordt niet geactiveerd.

Afspraak 5

Op basis van een jaarprogramma of onderhoudsplan wordt het jaarbedrag van diverse kleine vervangingen (niet zijnde onderhoud) of nieuw aanleg als één investering beschouwd als het totaalbedrag groter is dan € 25.000.

3.3 Onderhoud

Lasten van onderhoud mogen niet worden geactiveerd en kunnen op twee wijzen worden verwerkt in de begroting/jaarrekening:

1. Lasten in het jaar van uitvoering direct ten laste van de exploitatie brengen.
2. Lasten in het jaar van uitvoering ten laste van een (vooraf gevormde) voorziening brengen (artikel 44, lid 1c, van het BBV).

Er wordt hierbij wel onderscheid gemaakt tussen de verwerkingsmogelijkheden van lasten voor klein en voor groot onderhoud.

3.3.1. Direct ten laste van exploitatie

Lasten van klein onderhoud mogen niet worden geactiveerd, maar dienen in het jaar van uitvoering ten laste van de exploitatie te worden gebracht. Lasten van klein onderhoud mogen ook niet ten laste van een vooraf gevormde voorziening gebracht worden (artikel 44, lid 1c, van het BBV).

Er kan sprake zijn van achterstallig onderhoud zonder dat dit leidt tot kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties. Daar is sprake van wanneer de onderhoudstoestand van een kapitaalgoed lager is dan het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau. Wanneer dit veroorzaakt wordt door onvoldoende beschikbaar gesteld budget door de raad, is het noodzakelijk dat de raad een besluit neemt om óf meer budget beschikbaar te stellen óf het kwaliteitsniveau naar beneden bij te stellen zonder dat dit leidt tot kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties.

3.3.2. Ten laste van een acuut gevormde voorziening

In het BBV wordt in het geval van achterstallig onderhoud een uitzondering gemaakt: Wanneer er in geval van achterstallig onderhoud, sprake is van kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties, moet er op basis van artikel 44 lid 1a BBV alsnog een voorziening voor het volledige bedrag gevormd worden.

3.3.3. Ten laste van een vooraf gevormde voorziening

Groot onderhoud (periodiek terugkerende onderhoudskosten van een pand of object) mag ten laste gebracht worden van een voorziening mits er een recent (maximaal 5 jaar oud) meerjarig onderhoudsplan voor het actief aanwezig is.

3.3.4. Te activeren onderhoudskosten

Wanneer het uitgevoerde onderhoud aangemerkt kan worden als een levensduur verlengende renovatie of kan worden aangemerkt als een (vervangings)investering in de openbare ruimte welke het gebied een vernieuwende functie geeft, dan mogen deze kosten worden aangemerkt als een investering en mogen deze kosten worden geactiveerd en afgeschreven (reconstructies of herinrichtingen).

4 Waarderen

4.1 Waarderingsgrondslagen

Bij de waarderingsgrondslagen gaat het om de waardebepaling van activa en de regels die daarvoor gelden. Het gaat hierbij om de waardering van balansposten (bezittingen), teneinde een reëel beeld te krijgen van de vermogenspositie van de gemeente.

Het BBV geeft strikte regels voor de waardering van activa. Hiermee wordt voorkomen dat financiële resultaten kunnen worden beïnvloed en anderzijds wordt bereikt dat de financiële gegevens in de loop der tijd vergelijkbaar blijven.

De hoofdregel voor waardering van activa is opgenomen in artikel 63 van het BBV: activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Deze verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschafkosten en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. Rente wordt niet aan de vervaardigingsprijs toegerekend.

Afspraak 6

Activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Rente wordt niet geactiveerd.

Een tweede belangrijke regel voor de waardering is opgenomen in artikel 64 van het BBV. Daarin is bepaald dat afschrijvingen niet afhankelijk mogen zijn van het resultaat in een boekjaar. Er moet dus worden afgeschreven volgens de vastgestelde methodiek van afschrijven (zie voor meer informatie paragraaf 5.2.).

4.2 BTW

Bij facturen voor diensten of leveringen van derden wordt BTW in rekening gebracht. Het merendeel van deze in rekening gebrachte BTW is compensabel (op basis van het BTW-compensatiefonds) dan wel verrekenbaar met de belastingdienst, wanneer het een zogenaamde ondernemersactiviteit betreft. Deze BTW is daarmee voor de gemeente geen last en dient dus ook niet tot de verkrijgings- of vervaardigingsprijs gerekend te worden. In die gevallen dat de BTW slechts deels of in het geheel niet kan worden gecompenseerd of verrekend, wordt de BTW voor de gemeente wel een last. In die situaties wordt die BTW (of dat deel ervan) wel tot de verkrijgings- of vervaardigingsprijs gerekend.

Afspraak 7

Niet-compensabele en/of niet-verrekenbare BTW wordt opgeteld bij de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

4.3 Duurzame waardeverminderingen van vaste activa

In de loop van de tijd kan de waarde van een actief zijn veranderd ten opzichte van de boekwaarde ervan op de balans. Herwaardering van activa naar een hogere waarde is niet toegestaan. Winst op een actief mag pas bij de realisatie van die winst (dus bijvoorbeeld bij verkoop) worden genomen.

Afwaardering van activa wordt in de meeste gevallen eveneens niet toegestaan; waardering geschiedt immers tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Onder bepaalde voorwaarden en omstandigheden zijn bijzondere waardeverminderingen wel toegestaan, dan wel verplicht. Het betreft hier waardeverminderingen als gevolg van wijzigingen in de levensduur als gevolg van schade of milieuvervuiling en wijziging van de bestemming of de functie van het vastgoed.

Een duurzame waardevermindering moet wel worden verwerkt in de balans: Dit kan bijvoorbeeld via een tijdelijke voorziening waardevermindering, zodat waardeherstel mogelijk blijft. Wanneer de duurzame waardevermindering definitief genomen is middels een extra afschrijving, dan is er bij een eventueel later

waardeherstel geen mogelijkheid meer om de boekwaarde te vermeerderen. Deze afschrijving vindt onafhankelijk van het resultaat plaats.

4.4 Desinvesteringen vaste activa

Wanneer een actief daadwerkelijk wordt bestemd voor verkoop dan moet overboeking plaatsvinden naar de voorraden.

Een eventueel verkregen opbrengst wordt als incidentele baat verantwoord in de jaarrekening. Indien het object nog een boekwaarde heeft, dan dient deze boekwaarde geheel afgeboekt te worden. Dit is een incidentele last in de jaarrekening. De verkoopopbrengst en het afboeken van de boekwaarde worden beide afzonderlijk verantwoord en mogen niet met elkaar worden verrekend. De verkoopopbrengst mag ook niet worden verrekend met de aanschafwaarde van een eventueel vervangingsobject.

4.5 Componentenbenadering

Bij het bepalen van de afschrijvingen wordt de componentenbenadering gehanteerd. Dit houdt in dat verschillende samenstellende delen van een materieel vast actief afzonderlijk worden afgeschreven op basis van het individuele waarde verloop van die delen. Per samenstellend deel kunnen de economische gebruiksduren namelijk verschillen.

Investerings in de openbare ruimte kunnen gelijktijdig uitgevoerd worden (bijvoorbeeld wegonderhoud, inrichting groen, aanleg openbare verlichting en aanleg parkeerplaatsen). Zowel de aanvraag van het investeringskrediet als de uitbesteding en uitvoering van het werk geschiedt dan binnen één vraagstelling. Vooraf wordt dan een verdeelsleutel bepaald hoe de kosten en de realisatie worden verantwoord en dus worden verdeeld over deze componenten.

Afspraak 8

Bij het bepalen van de afschrijvingen wordt de componentenbenadering gehanteerd.

5 Afschrijven

5.1 Inleiding

Het gebruik van vaste activa strekt zich uit over meerdere jaren. Door technische slijtage of economische veroudering daalt de waarde. Het zichtbaar maken van deze waardevermindering in de jaarlijkse exploitatie wordt afschrijven genoemd. De hoogte van de afschrijving wordt bepaald door de economische gebruiksduur en de wijze van afschrijven en mag niet worden beïnvloed door het resultaat in enig jaar.

5.2 Methoden van afschrijven

Er bestaan verschillende methoden van afschrijven. Het BBV laat de gemeenten vrij in de keuze van een methode. De meeste voorkomende methoden bij gemeenten zijn:

- Lineair;
- Annuïtair.

Bij de lineaire afschrijvingsmethode wordt jaarlijks een vast percentage van de aanschafwaarde afgeschreven. Hierdoor daalt de boekwaarde van het actief jaarlijks met eenzelfde bedrag. De toegerekende rentelasten aan het activum dalen bij deze methode naarmate de jaren verstrijken, doordat de boekwaarde telkens afneemt. De totale kapitaallasten (afschrijving en toegerekende rente) dalen dus ook.

Bij de annuïteitenmethode blijven de jaarlijkse kapitaallasten gelijk. In de eerste jaren wordt het grootste deel van de jaarlast gebruikt voor de toerekening van de rentelast en wordt er dus in beperkte mate afgeschreven. Hierdoor blijft de boekwaarde vooral in het begin relatief hoog.

De gemeente Montfoort hanteert in beginsel de lineaire methode, zoals vastgelegd in de verordening financieel beheer. Bij de kredietaanvraag kan hiervan afgeweken worden en gekozen worden voor een annuïtaire afschrijving. In dit geval moet deze afwijking expliciet benoemd en onderbouwd worden in het raadsvoorstel.

Afspraak 9

Immateriële en materiële activa worden in beginsel lineair afgeschreven.

5.3 Afschrijvingstermijnen

Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur moet volgens het BBV worden afgeschreven. De gebruiksduur wordt bepaald door de technische en economische levensduur. Op grond wordt niet afgeschreven. Gronden zijn niet aan slijtage onderhevig en daarom is er geen sprake van waardevermindering en derhalve is afschrijven niet nodig.

De afschrijvingstermijnen moeten consistent worden toegepast en mogen alleen bij gegronde redenen worden aangepast. Voor de meest voorkomende investeringen zijn de termijnen bepaald en in bijlage 1 zijn deze opgenomen. Indien er bij een voorgenomen investering sprake is van een nieuwe, afwijkende afschrijvingstermijn dan zal dit in het betreffende kredietvoorstel expliciet worden benoemd en gemotiveerd. De afschrijvingstermijn wordt na collegebesluit toegevoegd aan de genoemde lijst in bijlage 1

Afspraak 10

De afschrijvingstermijnen, zoals opgenomen in bijlage 1, worden als basis gehanteerd voor de afschrijving van vaste activa.

5.4 Ingangsmoment van afschrijven

De commissie BBV doet de aanbeveling om vast te leggen vanaf welk moment wordt begonnen met afschrijven van het activum. Mogelijke keuzes daarbij zijn:

1. Óf in het jaar waarin het kapitaalgoed gereedkomt / verworven wordt en vanaf het moment dat het door de gemeente in gebruik kan worden genomen;
2. Óf medio het begrotingsjaar waarin het gereed komt/verworven wordt;
3. Óf in het begrotingsjaar dat volgt op het jaar waarin het gereed komt/verworven wordt.
4. Óf vanaf het moment van ingebruikname

In de gemeente Montfoort wordt uitgegaan van keuze 3 als startmoment van afschrijving.

Afspraak 11

De afschrijving start in het jaar ná aanschaf of voltooiing van het activum.

5.5 Rentetoerekening

Aan alle geactiveerde activa wordt rente toegerekend. Voor het doen van investeringen moeten veelal externe financieringsmiddelen worden aangetrokken en dat brengt rentelasten met zich mee. Om de kosten van een product of activiteit inzichtelijk te maken worden de rentelasten aan de activa toegerekend. Voor deze toerekening wordt een vast rentepercentage (omslagpercentage) gehanteerd. Deze rente wordt jaarlijks bij het opstellen van de begroting bepaald. Bij de jaarrekening wordt de rente opnieuw berekend en, wanneer het nieuwe percentage meer dan 0,5% afwijkt van het percentage bij de begroting, toegepast op het afgelopen jaar. De rente wordt berekend over de boekwaarde per 1 januari van het lopende jaar.

Afspraak 12

Aan het geactiveerde activum wordt rente toegerekend over de boekwaarde welke het activum heeft op 1 januari van het lopende boekjaar.

6 Bestuurlijke verantwoording en procedures

6.1 Inpassing in de planning- en control cyclus

Investeringsnemen nemen een zelfstandige positie in binnen de planning- en control cyclus. Het investeringsprogramma maakt onderdeel uit van de programmabegroting. Daarnaast komt de stand van zaken van de investeringen aan de orde in alle producten van de planning- en control cyclus. Hiermee vormen zij een integraal onderdeel van de cyclus van plannen, uitvoeren en verantwoorden.

Programmabegroting

In de programmabegroting wordt een investeringsplan voor het komende begrotingsjaar en voor de daaropvolgende drie jaar weergegeven. De investeringsvoorstellen voor het komende begrotingsjaar hebben het karakter om geautoriseerd te worden, terwijl de verkenning voor de komende jaren veelal indicatief is ten behoeve van een goed begrotingsbeeld. Deze worden dan ook door de raad alleen voor kennisgeving aangenomen.

Bij de begrotingsbehandeling geeft de raad aan van welke nieuwe investeringen (voor het komende begrotingsjaar) hij op een later tijdstip een afzonderlijk voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen. De overige nieuwe investeringen worden bij de begrotingsbehandeling – met het vaststellen van de financiële positie – meteen geautoriseerd.

Voor investeringen in de loop van het begrotingsjaar, die niet in het investeringsplan zijn opgenomen, legt het college – vooraf aan het aangaan van verplichtingen – een investeringsvoorstel en een voorstel voor het autoriseren van het krediet aan de raad voor.

Tussenrapportages (voorjaar en najaar)

Bij de tussenrapportages wordt inzicht verschaft in het verloop van de in uitvoering zijnde kredieten. Daarbij gaat het zowel over de uitvoering in tijd als de toereikendheid van de beschikbare middelen. Vertraging in de uitvoering kan reden zijn voor lagere exploitatielasten en ook deze gevolgen worden gemeld.

Jaarstukken

In de jaarstukken legt het college verantwoording af over de realisatie van de in de begroting opgenomen investeringen, alsmede de afwikkeling van investeringen die nog doorliepen van voorgaande jaren.

In de jaarrekening wordt een overzicht verstrekt van alle lopende investeringskredieten en wordt duidelijk aangegeven welke investeringskredieten kunnen worden afgesloten.

6.2 Procedures

Autorisatie van investeringen

De bevoegdheid tot het toekennen van investeringskredieten berust – in het kader van het budgetrecht – bij de raad. De investeringskredieten voor het eerstvolgende begrotingsjaar worden bij de vaststelling van de begroting, tenzij de raad een voorbehoud maakt om een investering op een later moment te autoriseren, beschikbaar gesteld. De lasten van de investeringen (kapitaallasten) zijn in de meerjarenbegroting opgenomen.

Wijzigen van kredieten

Wijziging van de omvang en/of het doel van een investering is niet mogelijk zonder een nieuw besluit van de raad. Met de raad is immers een afspraak gemaakt omtrent een bepaalde inzet van middelen voor een vastgesteld doel en binnen een vastgestelde periode. Hiervan kan niet zonder een besluit van de raad afgeweken worden.

Afsluiten van kredieten

Investeringskredieten worden voor een specifiek doel beschikbaar gesteld. Dat specifieke doel kan of moet binnen een bepaalde periode gerealiseerd kunnen worden. Om te voorkomen dat kredieten oneindig blijven openstaan is het gewenst om een bepaalde ordetermin af te spreken, waarbinnen het doel gerealiseerd kan worden en dus het krediet in principe wordt afgesloten.

Voorgesteld wordt om kredieten vooraf te voorzien van een realistische looptijd. Indien geen looptijd wordt aangegeven hanteert de gemeente een standaard looptijd van drie begrotingsjaren. Na looptijd wordt het krediet afgesloten bij de jaarrekening.

Bij de vaststelling van de jaarstukken wordt via een integraal overzicht van alle lopende investeringskredieten gerapporteerd over de voortgang en de af te sluiten kredieten. Indien er redenen zijn om de looptijd te verlengen, dan zal dit in dat overzicht gemotiveerd worden toegelicht en ter besluitvorming worden voorgelegd aan de raad.

Afspraak 13

De bevoegdheid tot het toekennen, wijzigen en afsluiten van een investeringskrediet berust bij de raad. Kredieten worden vooraf voorzien van een realistische looptijd. Indien geen looptijd wordt aangegeven hanteert de gemeente een standaard looptijd van drie begrotingsjaren. Aan het eind van de looptijd wordt het krediet, bij het opstellen van de jaarrekening, afgesloten.

Bijlage 1 Termijnen van afschrijvingen

<i>Immateriële Activa</i>	<i>Termijn</i>
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	Maximale afschrijftermijn van derden: Max 40 jaar
Kosten voor onderzoek en ontwikkeling;	Max 5 jaar
Computerapplicaties;	Max 5 jaar

<i>Activa</i>	<i>Termijn</i>
Activa met economisch nut en een verkrijgingsprijs van minder dan € 25.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd.	
Afval	
• Ondergrondse inzamelcontainers	15 jaar
• Rolemmers	15 jaar
(Bedrijfs)gebouwen (woonruimten, schoolgebouwen, kantoren en bedrijfsgebouwen)	
• Nieuwbouw	40 jaar
• Aankoop bestaande bouw	20 jaar
• Verbouwkosten: gebruiksduur verlengend, uitbreiding	40 jaar
• Verbouwkosten: renovatie, restauratie – niet-gebruiksduur verlengend	20 jaar
• Nieuwbouw tijdelijke woonruimte en bedrijfsgebouwen	20 jaar
• Technische installatie bedrijfsgebouwen	15 jaar
• Veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen	15 jaar
• Duurzame aanpassingen, o.a. zonnepanelen	20 jaar
Bedrijfsmiddelen	
• Zwaar transportmaterieel	12 jaar
• Personenauto's, lichte motorvoertuigen en aanhangwagens	10 jaar
• telefooninstallaties	10 jaar
• Kantoor – en schoolmeubilair	15 jaar
• Automatiseringsapparatuur	Max 5 jaar
• Gereedschap en hulpmiddelen	10 jaar
Gronden en terreinen	
• Grond	niet
• Aanleg tijdelijke terreinwerken	20 jaar
• Onderlaag/drainage natuurlijke sportgrasvelden	30 jaar
• Toplaag natuurlijke sportgrasvelden	15 jaar
• Onderlaag kunstgrasvelden	30-40 jaar*
• sport-technische laag kunstgrasvelden	20-30 jaar*
• Toplaag kunstgrasvelden	10-15 jaar*
<i>*Afhankelijk van type sportveld</i>	
Groen/plantsoenen	
• Aanleg parkeren en groenvoorziening	Max 50 jaar
• Herinrichting/renovatie	30 jaar
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	
<i>Riolering</i>	
• Riolering (vernieuwing)	Max 50 jaar
• Gemalen bouwkundig	45 jaar

• Gemalen elektro + mechanisch	15 jaar
• Persleidingen	45 jaar
• Drukriolering bouwkundig	45 jaar
• Drukriolering elektro + mechanisch	15 jaar
• Randvoorzieningen elektro + mechanisch	15 jaar
• Drainage / DT-riolering	40 jaar
• Infiltratievoorzieningen	70 jaar
<i>Begraafplaatsen</i>	
• Aanleg begraafplaatsen	40 jaar
<i>Weg- en waterbouw</i>	
• Eerste aanleg wegen, pleinen en rotondes	40 jaar
• Asfaltering wegen, pleinen en rotondes	20 jaar
• Straatmeubilair	20 jaar
• Civiele kunstwerken: tunnels en viaducten	50 jaar
• Civiele kunstwerken: bruggen - hout	25 jaar
• Civiele kunstwerken: bruggen - staal en beton	50 jaar
• Openbare verlichting - mast	40 jaar
• Openbare verlichting - armatuur	20 jaar
• Waterwegen en waterbergingen	Max 20 jaar
• pompen en gemalen	15 jaar
• Beschoeiingen: hout	Max 20 jaar
• Beschoeiingen: kunststof	60 jaar

Bijlage 2 Begrippen

Hierna wordt een aantal kernbegrippen anders omschreven.

Activa

De bezittingen van de gemeente, zoals gronden, gebouwen, voertuigen en infrastructuur. Deze worden ingedeeld in vlottende activa en vaste activa.

Activeren

Het opnemen van investeringen op de balans. De jaarlijkse kosten (afschrijvingen) worden ten laste van de exploitatie gebracht.

Afschrijven

Een boekhoudkundige weergave van de waardevermindering van activa wegens technische slijtage en economische veroudering. De technische en economische gebruiksduur bepaalt de afschrijvingstermijn en dus ook de hoogte van de afschrijvingslast in enig jaar.

Annuïtaire afschrijving

Een afschrijvingsmethode waarbij de kapitaallasten jaarlijks gelijk blijven gedurende de gehele afschrijvingsperiode van de investering. In de beginjaren is de afschrijvingscomponent laag en de rentecomponent hoog. Aan het eind van de periode ligt deze verhouding andersom.

Boekwaarde

Waarde van de activa op de balans. Dit is de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen.

Boekwinst/-verlies

Als het actief wordt verkocht of buiten gebruik gesteld tegen een prijs die hoger c.q. lager is dan de resterende boekwaarde op het moment van verkoop of afstoting.

Desinvesteren activa

De definitieve buiten gebruik stelling van duurzame (materiële) productiemiddelen (bijvoorbeeld bij verkoop of sluiting)

Economische levensduur

De economische levensduur wordt bepaald door rationeel en doelmatig gebruik rekening houdend met technologische ontwikkelingen. Met andere woorden: slijtage van activa door veroudering.

Financiële vaste activa

Activa die een financiële waarde vertegenwoordigen, zoals deelnemingen, aandelen en verstrekte leningen.

Immateriële vaste activa

Investeringsuitgaven waar geen bezit tegenover staat (bijvoorbeeld kosten sluiten geldlening)

Investeringen

Uitgaven ter verwerving van een goed of ter bereiking van een doel waaraan een meerjarig nut kan worden toegekend.

Investeringskrediet

Het bedrag dat door de gemeenteraad beschikbaar is gesteld voor het doen van een investering.

Investering met een economisch nut

Activa die verhandelbaar zijn (waar dus een markt voor is) of die kunnen bijdragen aan het genereren van middelen, bijvoorbeeld door het vragen van rechten, heffingen of prijzen.

Investeringen met een maatschappelijk nut

Activa waarmee geen middelen gegenereerd kunnen worden en die ook niet verhandelbaar zijn, maar wel duidelijk een publieke taak vervullen, zoals wegen, groenvoorziening, bruggen etc.

Kapitaallasten

De jaarlijks terugkerende exploitatielasten die samenhangen met de investeringen. De kapitaallasten bestaan uit de afschrijvingen en de toegerekende rente.

Lineaire afschrijving

Een afschrijvingsmethode waarbij de kapitaallasten jaarlijks dalen. De afschrijvingscomponent is jaarlijks gelijk. Als gevolg van de dalende boekwaarde neemt de jaarlijks toegerekende rentelast af.

Materiële vaste activa

Activa waar een bezit tegenover staat en waaraan een meerjarig nut kan worden toegekend.

Onderhoud, klein

Preventieve maatregelen en dagelijkse reparaties die noodzakelijk zijn om het object in goede werkende en veilige staat te houden tegen een van tevoren vastgesteld kwaliteitsniveau.

Onderhoud, groot

Uitvoering van correctieve maatregelen, als gevolg van slijtage na een langere periode van gebruik, om een object in goede staat (op een vooraf bepaald kwaliteitsniveau) te houden of te brengen. Groot onderhoud dient zich in de regel aan, is daarom vaak gepland, is veelal ingrijpend van aard en betreft een groot of belangrijk deel van het object.

Restwaarde

De restwaarde vertegenwoordigt de schatting van de opbrengstwaarde, tegen het huidige prijspeil, verminderd met de te maken kosten voor verwijdering of vernietiging van (delen van het) actief, op het moment dat het actief buiten bedrijf wordt gesteld.

Toegerekende rente

Een vergoeding (administratief) voor het beslag dat de boekwaarde van een investering legt op de financieringsmiddelen van de gemeente. De toegerekende rente is onderdeel van de kapitaallasten.

Vaste activa

Bezittingen waarvan het daarvoor benodigde vermogen voor een periode langer dan 1 jaar is vastgelegd. Voorbeelden hiervan zijn gebouwen, gronden en uitgezette leningen. De vaste activa worden onderverdeeld in: immateriële vaste activa, materiële vaste activa en financiële vaste activa.

Verkrijgingsprijs

Het bedrag dat betaald is om activa aan te schaffen, inclusief de bijkomende kosten. Ontvangen bijdragen voor aanschaf van het actief moeten in aftrek worden gebracht van de aanschafprijs. Eventuele inruil van het te vervangen actief mag niet worden afgetrokken van de aanschafprijs.

Vervaardigingsprijs

De kosten die gemaakt zijn ten behoeve van het vervaardigen van een actief.

Vervangingsinvestering, groot

Investering ten behoeve van de vervanging van een bestaand actief als gevolg van economische veroudering of slijtage met een aanschafwaarde groter of gelijk aan €25.000. De kosten kunnen worden geactiveerd.

Een bijzondere vervangingsinvestering is een rehabilitatie van een weg. Dit betreft een vervanging op basis van einde levensduur, waarbij groot- en klein onderhoud (economisch) niet meer toereikend is. De weg wordt weer volledig nieuw aangelegd op het oorspronkelijke structurele en functionele niveau, zonder aanpassingen in vormgeving of gebruik. Er is sprake van een nieuw actief met een nieuwe levensduur. Indien de oude weg nog een boekwaarde heeft, dient deze boekwaarde geheel afgeboekt te worden.

Vervangingsinvestering, klein

Vervanging van een bestaand actief als gevolg van economische veroudering of slijtage met een aanschafwaarde kleiner dan €25.000. De kosten komen direct ten laste van de exploitatie.

Vlottende activa

De bezittingen van een gemeente waarvoor het daarvoor benodigde vermogen voor een periode korter dan 1 jaar is vastgelegd. Binnen een jaar moeten de vlottende activa zijn omgezet in geld. Voorbeelden zijn: voorraden en debiteuren.

Vorraden

Dit zijn goederen die in bewaring worden gehouden voor later gebruik. Voorbeelden zijn: grond- en hulpstoffen, gereed product en handelsgoederen.

Bijlage 3 Het belang van de materiële vaste activa voor raadsleden

Materiële vaste activa worden in het dagelijks leven veelal geduid als investeringen. In het BBV wordt consequent gesproken over materiële vaste activa of kapitaalgoederen als het gaat om bezittingen en de bijbehorende begrippen afschrijvingen en onderhoud. In dit hoofdstuk voor de raad geven we op hoofdlijnen aan wat materiële vaste activa zijn en welke taken en verantwoordelijkheden de raad op dit vlak heeft. We gaan ook kort in op de aandachtspunten en informatie waar raadsleden zich van bewust moeten zijn.

Materiële vaste activa hebben mogelijk grote meerjarige financiële consequenties. Het is van belang dat de raad vooraf het te voeren beleid goedkeurt en via begroting en jaarrekening vaststelt dat dit beleid ook uitgevoerd wordt.

1 Wat zijn materiële vaste activa?

Objecten (bijvoorbeeld gebouwen, wegen) worden geactiveerd als deze een langere tijd (langer dan 1 jaar) mee gaan en een bepaalde waarde hebben. Als deze voor eigen gebruik zijn worden ze gezien als langlopende bezittingen ofwel vaste materiële activa op de balans. Het aanschaffen of vervaardigen van materiële vaste activa gaat gepaard met het doen van investeringen. Materiële vaste activa zijn dus feitelijk de objecten die door investeringen door een gemeente worden verworven. Onder investeren wordt verstaan het vastleggen van vermogen in objecten waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt.

De investeringen worden op de balans verantwoord. De lasten voortvloeiende uit de investeringen in materiële vaste activa, zoals onderhoud, afschrijvingen, toegerekende rente en verzekeringen behoren tot de jaarlijkse exploitatielasten.

Materiële vaste activa kunnen een zeer uiteenlopende vorm hebben. Investeringen in wegen en gebouwen zijn de meest voorkomende activa, maar ook investeringen in apparatuur en machines en grond kunnen, afhankelijk van het gevoerde beleid, onderdeel uitmaken van de materiële vaste activa.

Overigens is er bij investeringen niet altijd sprake van een nieuw object.

Bij een bestaand actief is sprake van een investering indien de uitgaven:

- Leiden tot een significante kwaliteitsverbetering en/of
- Leiden tot een levensduurverlenging en/of
- Aanpassingen betreffen om te voldoen aan wet- en regelgeving (bijv. investeringen in een gebouw om te voldoen aan veiligheidsvoorschriften die invloed hebben op de waarde en de levensduur).

Wanneer uitgaven worden gedaan ten behoeve van het behoud van de oorspronkelijke kwaliteit en levensduur van een actief dan is er sprake van onderhoud. Objecten die geen deel uitmaken van de materiële vaste activa zijn voorwerpen van cultuur-historische waarde en voorraden. Het investeringen en afschrijvingen beleid wordt uiteengezet in de financiële verordening op grond van artikel 212 Gemeentewet. In artikel 212 van de Gemeentewet is opgenomen dat de raad bij verordening de uitgangspunten voor het financieel beleid vaststelt. De verordening bevat in ieder geval regels voor waardering en afschrijving van activa, de zogenaamde 'waarderinggrondslagen', zoals:

- Afschrijvingsmethode per categorie;
- Moment van starten met afschrijven;
- De gebruiksduur per categorie kapitaalgoederen ofwel de afschrijvingstermijn;
- De componentenbenadering;
- Restwaarde.

In de verordening artikel 212 Gemeentewet kan de gemeente ook bepalen, dat er voor het financieel beleid, waaronder het waarderings- en afschrijvingsbeleid van activa, een afzonderlijke nota wordt opgesteld en vastgesteld.

Aanbeveling

De commissie BBV beveelt aan om de wijze waarop met investeringen in materiële vaste activa en afschrijvingen wordt omgegaan vast te leggen in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen, een nota investeringen of de financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet. In aanvulling hierop kan een investeringsplan voor het huidige en de komende jaren een bijlage vormen die jaarlijks geactualiseerd wordt.

De notitie bevat onder meer de financiële grens die getrokken wordt waarboven objecten als investeringen worden beschouwd. Deze grens kan per gemeente verschillen. Het is niet toegestaan deze grens aan te passen met het oog op financieel evenwicht. Elke wijziging van de grens wordt beschouwd als een stelselwijziging en heeft tot gevolg dat vergelijkende cijfers moeten worden opgesteld.

2 Onderhoud vaste activa/kapitaalgoederen/investeringen

Voor sommige taken waarop materiële vaste activa betrekking hebben geldt dat de gemeente wettelijk verplicht is deze te onderhouden. De gemeente moet bijvoorbeeld zorgen voor riolering en onderhoud van wegen. Achterstallig onderhoud kan leiden tot aansprakelijkheidstelling. Daarnaast heeft de gemeenteraad met de paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen' de mogelijkheid kaders te stellen voor het onderhoud van infrastructuur, voorzieningen en gebouwen. Dat is van belang omdat:

- Er veel geld mee is gemoeid. Materiële vaste activa leggen langdurig een groot beslag op de gemeentelijke begroting. Een zo volledig mogelijk overzicht én onderbouwing van deze lasten zijn daarom van groot belang voor een goed inzicht in de financiële positie;
- Materiële vaste activa nodig zijn om de programmadoelen van de gemeente te realiseren. Om bijvoorbeeld economische ontwikkeling te stimuleren is een goede bereikbaarheid van belang;
- Materiële vaste activa het 'gezicht' van de gemeente zijn. De raad moet zich uitspreken over de gewenste kwaliteit en het onderhoudsniveau van de openbare ruimte.

Raadsleden kunnen hun kader stellende en controlerende taak bij het onderhoud van de materiële vaste activa op verschillende manieren invullen:

- Algemene kaders stellen over welke materiële vaste activa de gemeente moet hebben en hoe zij met haar materiële vaste activa omgaat
- Invloed uitoefenen op afzonderlijke investeringsbeslissingen (zoals wel/niet brug bouwen)
- De kwaliteit van de aanwezige materiële vaste activa bewaken en zo nodig bijsturen. Sluiten de materiële vaste activa aan bij de doelen van de gemeente? Kost het niet te veel geld?
- Het beleid biedt handvatten om te kunnen sturen op de te bereiken doelstellingen en evenwichtig om te gaan met de (schaarse) ruimte.

3 Investeringsbudgetten

De lasten die voortvloeien uit investeringen in materiële vaste activa worden in het overzicht van baten en lasten, deel uitmakende van de financiële begroting, verantwoord. Bij de vaststelling van de begroting door de raad worden niet alleen de baten en lasten vastgesteld, maar stelt de raad ook de investeringen vast. Dit betekent in dat geval dat de raad geen investeringsbudgetten meer beschikbaar hoeft te stellen.

De raad kan op twee manieren specifieke investeringsvoorstellen apart voorgelegd krijgen. De eerste manier is dat de raad bij de begrotingsbehandeling en –vaststelling aangeeft van welke investering(en) hij op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het

investeringsbudget wil ontvangen. De tweede manier is dat de raad algemene regels vaststelt over (omvangrijke) investeringen die afzonderlijk ter goedkeuring aan de raad moeten worden voorgelegd.

Voorts komt het voor dat er in de loop van het begrotingsjaar investeringsbudgetten noodzakelijk zijn die niet bij de vaststelling van de begroting voorzien waren. Aan de raad moet dan een voorstel ter besluitvorming worden voorgelegd. Een dergelijk voorstel moet vergezeld gaan van een structureel en reëel sluitende begrotingswijziging, waarin de baten en de lasten, waaronder de kapitaallasten voortvloeiende uit de investering, zijn opgenomen.